

Домущі Т.П.

студентка,

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

## ВИКОРИСТАННЯ ФО ПРИ ВИВЧЕННІ ГРАМАТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ПОРІВНЯННЯ

Єдність плану вираження і плану змісту фразеологічної одиниці визначає необхідність вивчення залежності будови фразеологічної системи від іншої підсистеми мови, зокрема граматичної. Так, про це писав ще В. В. Виноградов: «Тим часом знання правил складання змістів, частково спирається на дослідження законів взаємодій граматичних і семантичних рівнів слова, з одного боку, і законів словосполучень, а також єдність словосполучень і фраз, з іншого, допомогло б ясніше і точніше відтворити систему функціонування і співвідношення всіх цих мовних одиниць в структурі мови і мовної комунікації» [5].

Структурно-граматична організація фразеологічної системи мови безпосередньо пов'язана з особливостями граматичної організації вільних поєднань слів, оскільки фразеологізми є поєднання двох або більше слів. Структурне оформлення слів-компонентів ґрунтується на законах граматики мови. У зв'язку з цим необхідно відзначити, що особливості семантики ФО залежать не в останню чергу від граматичних категорій і граматичних форм компонентів, особливо граматично-стиржневих, які можуть бути виражені різними частинами мови.

При навчанні учнів іноземної мови у навчальному закладі необхідно стежити за змінами в мові і появою нових фразеологізмів. Оскільки знання фразеологізмів відноситься до загальної компетенції в комунікації, і їх вивчення утворює основну передумову для розширення лексики і здатності до комунікації, як в усному, так і в письмовому вигляді.

Важливість вивчення фразеологізмів на занятті підкреслює також Вольфганг Флейшер: «Те, що особливе значення варто приділяти фразеології на занятті з іноземної мови, не підлягає сумніву.

Здатність до комунікації іноземною мовою без мінімального володіння фразеологією неможливо» [4, с. 25].

Іноді, часто використовувані фразеологізми важко зрозуміти носителів мови. Виходячи з визначення фразеологізму, впливає, що фразеологізми утворюють стійкі вирази, які на семантичному рівні вказують на те, що вони розуміються як незалежні мікротексти [3, с. 108]. Це означає, що фразеологізми зрозумілі поза контекстом. Вони описують, перш за все, людський досвід. Тому фразеологізми відображають культуру народу. ФО, відображаючи в своїй семантиці тривалий процес розвитку культури народу, фіксують і передають з покоління в покоління культурні установки і стереотипи, еталони і архетипи [1, с. 226]. Наприклад: «*Kein Geld, kein Schweizer!*» («Нічого не роблю даром» (досл. Немає грошей, немає швейцарців)) [1, с. 227].

Прислів'я одні з найбільш яскравих представників фразеологізмів. Прислів'я часто використовуються в текстах, тому учні повинні працювати зі справжніми або частково адаптованими текстами. Учень ідентифікує і розшифровує фразеологізм і шукає аналог. Заняття з іноземної мови

найефективніше тоді, коли фразеологізм розуміється як єдине ціле, як лексична одиниця. Найчастіше до безеквівалентного фразеологізму учню необхідно знайти аналог.

Ми представимо кілька методів відповідно до збірки «*Phraseologismen und Sprichwörter in der modernen deutschen Sprache*» (Фразеологізми і прислів'я на сучасній німецькій мові) [4, с. 44-55]:

Метод образів. Цей метод відноситься до метафоричності ФО. Метафора це і є образність. Це найважливіша якість прислів'я: «*Der Spatz in der Hand ist besser als die Taube auf dem Dach; Der Krug geht so lange zum Brunnen, bis er bricht; Der Apfel fällt nicht weit vom Stamm*» («Горобця в руці краще мати, ніж голуба на даху; Кувшин іде до колодязя, поки він не розбивається; Яблуко від яблуні недалеко падає»). Даний метод підходить майже для всіх типів вправ. Картинка іноді більше говорить, ніж слова. Це може бути фотографія, карикатура, піктограма і т.д. Спочатку доцільно представити картинку, а учні говорять самі, з якою ФО асоціюється у них дана картинка. Це знак того, що вони розуміють задумане. Наступні фази роботи з картинами можуть мати форму головоломки, або з обрізаними фотографіями або карикатурами, що стимулює фантазію учнів.

Ігровий метод. Фразеологізми починають застосовуватися абсолютно усвідомлено і в усній і письмовій комунікації [1, с. 5]. Вправи в ігровій формі можна використовувати в якості гри-розрядки. Дуже часто гра з мовою використовується також в загадках. І загадки можна зустріти в багатьох мовних навчальних іграх. Обходитися майстерно з мовою, означає розробляти нову точку зору на нього. Такі завдання і вправи зміцнюють мовної матеріал, зокрема, лексику та словотвір.

Коментуючий метод. Даний метод стимулює учнів. Спочатку учні працюють з одним ФО, обговорюють і з'ясовують її значення. Потім вони шукають протилежні прислів'я. В кінці вирішують застаріле воно чи ні, порівняйте: «*Ehrlich währt am längsten; Ohne Arbeit, kein Erfolg; Ohne Fleiß kein Preis; Wie die Arbeit, so der Lohn*» («Чесність триває довше; Без роботи, немає успіху; Без зусиль немає ціни; Яка робота, так і нагорода»). Тут працює логічне мислення учнів і проявляється мовна компетентність.

Метод обговорення. Учням показують фразеологізм і 3 аналога рідною мовою. Потім вони обговорюють, який фразеологізм рідної мови підходить. Потім обговорюють з вчителем, доводячи свою точку зору. При цьому методи учні вчать вільному і критичному мисленню, а також ідентифікувати важливе в темі.

Метод «мозкового штурму». Даний метод підходить для учнів можуть вільно розмовляють іноземною мовою. ФО пишеться на дошці, і учні вступають в діалог, кожен пропонуючи все нову і нову ідею. Також можна запропонувати учням записувати це на дошці по черзі. Метод «мозкового штурму» – це метод діалогу, де учень повинен висловлювати свої ідеї. Існує також безліч інших методів. Тож вчителі часто вважають за краще комбінацію з різних методів. Вчителю часто доводиться самому складати дидактичний матеріал і завдання з навчання учнів фразеологізмам.

Аналіз мовного матеріалу переконливо свідчить, що найбільш продуктивною конструкцією при вивченні порівняльних зворотів німецької мови слід вважати однослівне іменникове порівняння, яке може мати як непоширену, так і поширену форму. Розглянемо зазначену конструкцію більш детально:

1) *wie* + іменник у називному відмінку: *arbeiten wie ein Pferd* – працювати як кінь [7, с. 47].

2) *wie* + іменник у називному відмінку із препозитивним прикметником, дієсловом, займенником: *wie ein begossener Pudel* – як мокрий пудель [6, с. 60].

3) *wie* + іменник у непрямому відмінку з прийменником чи без нього: *wie ein Schraubstock* – як в тиски [7, с. 97].

4) *wie* + одиничний прикметник: *wie angegosen* – як влитий [7, с. 78].

5) *wie* + прикметник з іменником у називному відмінку: *klar wie der lichte Tag* – ясно як день [7, с. 88].

6) *wie* + прикметник у непрямому відмінку: *wie weggewischt* – як рукою зняло [6, с. 35].

7) *wie* + числівник з залежним іменником: *gleichen wie zwei Tropfen Wasser* – однакові, як дві краплі води [7, с. 79].

8) повні двоскладні непоширені речення з прийменником *wie*: *die Sonne ist wie im Sommer* – сонце як у літку [6, с. 109].

9) повні двоскладні речення, поширені другорядними членами: *Er schl- äft wie eine Ratte bei Sonnenschein* – він спить як пацюк на сонячному світлі [7, с. 170].

10) неповні речення-еліпси: *wie ein Standbild* – стоїть як статуя [7, с. 300].

Тож, не випадково компаративні фразеологізми німецької мови часто є найефективнішими при вивченні німецьких ФО, бо за допомогою фразеологізмів, більш краще запом'ятовується матеріал, проводячи асоціації.

### Список використаних джерел:

1. Барышников Н. В. Методика обучения второму иностранному языку в школе / Н. В. Барышников. – М.: Просвещение, 2003. – С. 159.
2. Артемова, А. Ф. Значение фразеологических единиц и их прагматический потенциал / А. Ф. Артемова. – С. – Пб.: Наука, 1991. – С. 308.
3. Ахмадеева А. У. Особенности перевода безэквивалентной фразеологии на материале разноструктурных языков // Фундаментальные исследования. – 2015. – № 2-15. – С. 3408-3412.
4. Бим И. Л. Концепция обучения второму иностранному языку (на базе английского): учеб. пособие / И.Л. Бим. – Обнинск: Титул, 2001. – 48 с.
5. Білоус Ю. В. Валентні зв'язки між компонентами фразеологічного звороту з соматизмами у німецькій мові // Сучасна філологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень: Міжнародна науково-практична конференція, Москва-Одеса, 26 червня 2015 року. Одеса, 2015. С. 31-35.
6. Большой немецко-русский словарь. В 2-х т. / сост. Е. И. Лепинг, Н. Г. Стахова, Н. И. Фитчев и др.; Под рук. О. И. Москальской. – 2-е изд., стереотип. – М.: Рус. яз., 1980. Т. 1. А – К. С. 760.
7. Большой русско-немецкий словарь, около 53000 слов, под редакцией К. Лейна, 19-е издание, стереотипное, Москва, русский язык, Медия 2005.